

Sygnatura akt I C 3/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 01-04-2015 r.

Sąd Rejonowy w Koninie I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Agnieszka Krzyżanowska

Protokolant: st.sekr.sąd. Katarzyna Bandowska

po rozpoznaniu w dniu 19-03-2015 r. w Koninie

na rozprawie

sprawy z powództwa P. M.

przeciwko (...) Spółka (...) sp. z o.o w W.

o zapłatę

1. oddała powództwo;

2. zasądza od powoda P. M. na rzecz pozwanego (...) Spółki (...) kwotę 3617,00 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSR Agnieszka Krzyżanowska

Sygn. akt I C 3/14

UZASADNIENIE

Powód P. M. wniósł o zasądzenie od pozwanej (...) Spółki (...), a następnie wskazanej (...) sp. z o.o. w W. na swoją rzecz kwoty 75.000,00 zł. tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości stanowiącej działki nr (...) położone w P. i Ś. gminna K.. W uzasadnieniu wskazał, że jest właścicielem w/w nieruchomości, na których są zlokalizowane urządzenia gazociągowe, przebieg których doprowadził do zmniejszenia wartości gruntów powoda.

Pozwana wniosła o odrzucenie pozwu wobec (...) spółki z o.o. w P. z uwagi brak zdolności prawnej, a także o oddalenie powództwa i zasądzenie na rzecz (...) sp. z o.o. w W. kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazała, iż (...) sp. z o.o. w W. jest następcą prawnym (...) spółki z o.o. w P. która w dacie złożenia pozwu nie miała zdolności prawnej, a ponadto wskazała na niewykazanie przez powoda szkody. W piśmie z dnia 1.09.2014r. pozwana podniosła fakt posiadania tytułu prawnego do części nieruchomości powoda w postaci decyzji Naczelnika Gminy K. wydanej na podstawie ustawy z dnia 12.03.1958r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości. Złożyła także ewentualny zarzut zasiedzenia służebności przesyłu co do urządzeń gazociągu z datą 22.06.2011 r. w zakresie korzystania z gruntów objętych wnioskiem poprzez posadowienie i posiadanie gazociągu wysokiego ciśnienia Dn 200 mm na nieruchomościach, z prawem dostępu do tego gazociągu w celu wykonywania konserwacji, modernizacji i napraw. Pozwana podniosła, iż jej poprzednicy prawni, nieprzerwanie od oddania gazociągu do użytkowania tj. od 22.06.1981r., posiadali nieruchomości powoda w zakresie posadowionych tam urządzeń gazociągu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

P. M. jest właścicielem nieruchomości położonych w miejscowościach: Ś. gm. K., oznaczonych numerami geodezyjnymi: (...) o pow. (...) ha, nr (...) o pow. (...) ha i (...) o pow. (...) ha, przy czym dla działki nr (...) Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą numer (...). Ponadto powód jest też właścicielem nieruchomości położonej w P. gm. K. o nr (...) o pow. (...) ha, dla której Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą numer (...). (...) te stanowią łąki oraz grunty rolne niezabudowane.

Dowód: odpisy KW k. 14-26, wypis z rejestru gruntów k. 9-13, bezsporne

Na przedmiotowych nieruchomościach w latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku, poprzednik prawny pozwanego posadził gazociąg bez zgody ówczesnego właściciela gruntu i bez uiszczania właścicielowi wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości oraz bez tytułu prawnego co do nieruchomości objętej wnioskiem.

bezsporne

W dniu 19.10.1977r. Wojewoda (...) decyzją nr (...) zatwierdził plan realizacji gazociągu przebiegającego min. przez działki objęte pozwem. Wyżej wymieniony gazociąg jest gazociągiem wysokiego ciśnienia Dn 200 mm K.-K., który został wybudowany przez (...) Zakłady (...) i (...) w P. na podstawie decyzji Wojewody (...) z dnia 29.08.1980r. nr (...) (...) o zatwierdzeniu planu realizacji i pozwoleniu na budowę. Gazociąg ten został oddany do użytkowania po odbiorze gazociągu w dniu 22.06.1981r.

Dowód: decyzja z dnia 19.10.1977r. k.87, decyzja z dnia 29.08.1980 r. k.88-89, plan realizacji k. 90-109, protokoły odbioru k.110-132,140-147, świadectwa kontroli jakości. K. 133-139

Zarządzeniem Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 31.12.1975r. utworzono przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą (...) Zakłady (...) i (...) w P.. (...) Zakłady (...) i (...) w P. w dniu 11.10.1982r. na mocy zarządzenia nr (...) Naczelnego Przedsiębiorstwa Państwowego (...) zostały przekształcone w (...) Okręgowy Zakład (...) w P. wchodzącego w skład przedsiębiorstwa państwowego (...) z siedzibą w W.. W dniu 21.10.1996r. (...) z siedzibą w W. na mocy aktu notarialnego przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną zostało ono przekształcone w (...) spółkę akcyjną. Postanowieniem Sądu Rejonowego dla Miasta W. z dnia 30.10.1996r. sygn. Akt XVI Ns Rej H-12934/96 dokonano wpisu: (...) spółka akcyjna. W dniu 18.01.2008r. spółka ta wniosła aportem w/w gazociąg do spółki (...) Spółka z o.o. Następnie w dniu 12.09.2008r. spółka ta zmieniła swą nazwę na (...) spółka z o.o.. Poprzez połączenie szeregu spółek, w tym (...) spółki z o.o. i przejęcie ich majątku w trybie art. 494 § 1 ksh przez spółkę przejmującą (...) spółkę z o.o., która następnie zmieniła oznaczenie firmy na (...) spółka z o.o. w W., przedmiotowy gazociąg stał się własnością pozwanego.

Dowód: zarządzenia i załącznik k.148-156, 263-268, 269-290, akty notarialne k.292-299, 294-326, odpisy z KRS k. 334-340, 343-345, postanowienie k. 261, wykaz składników wnoszonych aportem k. 327-332, 333

Od momentu wzniesienia instalacji gazociągu i oddania go do użytkowania w dniu 22.06.1981r., jest on użytkowany do chwili obecnej bez przerwy przez następców prawnych (...) Zakładów (...) i (...), przeprowadzono prace modernizacyjne i remontowe służące nieprzerwanej i poprawnej pracy gazociągu. Żaden z ówczesnych czy obecny właściciel gruntu nie zgłaszał zarzutów co do przebiegu sieci gazociągowej czy też konieczności przeprowadzenia prac modernizacyjnych. Obecna spółka (...) spółka z o.o. w W. posiada grunty objęte pozwem, a stanowiące własność powoda, w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu urządzeń gazociągu. Jednakże wnosząc powyższe urządzenia pozwany nie posiadał tytułu prawnego do nieruchomości, tym samym posiadał służebność w złej wierze.

Posadowienie gazociągu na gruncie stanowiącym własność powoda obniża jego wartość. bezsporne

Sąd dał wiarę wskazanym w ustaleniach stanu faktycznego dokumentom, pomimo tego, że powód kwestionował autentyczność części dokumentów, których oryginałów nie udało się przedstawić do akt sprawy. Należy jednak podkreślić, iż dokumenty przedstawione przez pozwanego mające wykazać jego następstwo prawne po niekwestionowanym przez powoda twórcy gazociągu, nie nosiły śladu przerobień czy też dopisków, które

mogły by przypuszczać, że dokumenty te miały zmienianą treść lub były odmiennymi od powoływanych w dalszych dokumentów. Ponadto powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika oprócz lakonicznego stwierdzenia, że są to ksero kopie nie mające mocy dokumentów nie wskazał powodów braku możliwości wykorzystania przedstawionych dokumentów do ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie. Należy jednak stwierdzić, iż z uwagi na wielokrotne przekształcenia podmiotowe pozwanego oryginały dokumentów mogą być trudne do pozyskania.

Sąd ostatecznie nie przesłuchał powoda w charakterze strony postępowania, albowiem na wyznaczonym terminie rozprawy, na którym dowód ten miał zostać przeprowadzony, P. M. nie stawiał się, a powód nie wniósł o przeprowadzenie powyższego dowodu w innym terminie.

Sąd zważył, co następuje:

Zarzut ewentualny pozwanego dotyczący zasiedzenia służebności przesyłu, na nieruchomościach pozwanego okazał się uzasadniony, a tym samym roszczenie powoda nie może zasługiwać na uwzględnienie .

Nie budzi wątpliwości, iż strony nie łączył żaden stosunek prawny, którego treścią byłoby zezwolenie pozwanemu i jego poprzednikowi prawnemu przez powoda P. M. i jego poprzedników prawnych na korzystanie z nieruchomości objętej pozwem poprzez posadowienie na niej sieci gazociągowej. Pozwany w niniejszej sprawie podniósł zarzut zasiedzenia służebności przesyłu z dniem 22.06.2011r. co do przebiegającej przez działki nr (...) i działki nr (...) sieci gazociągowej wysokiego ciśnienia Dn 200 mm K.-K..

Instytucja służebności przesyłu została dodana do kodeksu cywilnego nowelą z dnia 30.05.2008r. (Dz. U. Nr 116, poz. 731), która weszła w życie w dniu 03.08.2008r. Możliwość zasiedzenia takowej służebności jeszcze przed wejściem w życie tejże nowelizacji dopuścił jednak wyraźnie Sąd Najwyższy w uchwale z dnia października 2008 r. w sprawie o sygn. akt III CZP 89/08 (LEX nr 458125, Biul. SN 2008/10/7). W jej uzasadnieniu wskazał, że na podstawie art. 292 k.c. w związku z art. 305⁴ k.c. służebność przesyłu, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia, można nabyć przez zasiedzenie. Służebność przesyłu, w przeciwieństwie do służebności gruntowej, nie została powiązana z nieruchomością władnącą. Ma ona na celu umożliwienie przedsiębiorcy właściwego korzystania z urządzeń, których jest właścicielem, a zatem, które wchodzi w skład jego przedsiębiorstwa (art. 55¹ kc). Ustanowienie służebności przesyłu następuje na rzecz przedsiębiorcy, a jej nabycie w drodze zasiedzenia następuje przez przedsiębiorcę, a nie na rzecz właściciela nieruchomości władnącej lub przez takiego właściciela. Podobnie w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008 r. Sąd Najwyższy II CSK 389/08 (LEX nr 484715) wskazano, iż kwestia dopuszczalności nabycia służebności gruntowej przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia na podstawie art. 292 w związku z art. 285 k.c. w orzecznictwie Sądu Najwyższego została przesądzona pozytywnie (por. - poza przytoczonym w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia postanowieniem z dnia 8 września 2006 r., II CSK 112/06, Mon. Pr. 2006, nr 19, s. 1016 - także wyrok z dnia 31 maja 2006 r., IV CSK 149/05, niepubl., oraz uchwałę z dnia z dnia 17 stycznia 2003 r., III CZP 79/02, OSNC 2003, nr 11, poz. 142). Pogląd ten podtrzymany został w opisanej wyżej uchwale z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08 (nie publ.), w której Sąd Najwyższy uznał, że przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu (art. 305¹-305⁴ k.c.) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa. W uzasadnieniu tego zapatrywania Sąd Najwyższy wskazał, że ustanowiona na rzecz przedsiębiorstwa (w znaczeniu podmiotowym) służebność gruntowa lub nabyta przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia taka służebność, jako prawo korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie związanym z działaniem tego przedsiębiorstwa (art. 285 k.c.), odpowiada funkcji i treści nowo kreowanej służebności przesyłu. Tak jak dla ustanowienia na rzecz przedsiębiorcy lub nabycia przez przedsiębiorcę w drodze zasiedzenia służebności przesyłu, tak i dla ustanowienia na rzecz przedsiębiorstwa lub nabycia przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu, bezprzedmiotowe jest oznaczenie "nieruchomości władnącej".

Do zasiedzenia służebności gruntowej mają zastosowanie przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie odpowiednio (art. 292 kc). Chodzi tym samym zwłaszcza o treść art. 172 § 1 i 2 kc. Zgodnie z jego zapisami

posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa własność po upływie lat 30 wówczas gdy posiadał ją w złej wierze. Jeżeli posiadacz jest przekonany, że posiada rzecz zgodnie z przysługującym mu prawem i to jego przekonanie jest usprawiedliwione okolicznościami, jest posiadaczem w dobrej wierze. Dobrą wiarę posiadacza wyłącza zarówno pozytywna wiadomość o braku uprawnienia, jak też brak takiej świadomości, spowodowany niedbalstwem.

Bezspornym jest, iż istnieje dopuszczalność ustalenia faktu nabycia prawa przez zasiedzenie w innej sprawie niż w postępowaniu o zasiedzenie, o czym wyraźnie mowa choćby w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008 r. w sprawie o sygn. akt II CSK 389/08 (LEX nr 484715).

Przekładając powyższe rozważania prawne na grunt niniejszej sprawy nie budzi wątpliwości, iż pozwany i jego poprzednik prawny byli posiadaczami w złej wierze nieruchomości powoda w zakresie przebiegu sieci gazociągowej przez działki nr (...) przy czym posiadanie to odpowiadało służebności przesyłu, albowiem polegało na korzystaniu z tejże nieruchomości poprzez posadowienie na niej trwałej i widocznej instalacji gazociągowej. Niewątpliwie posiadanie takowe było w złej wierze, czemu pozwany nie zaprzecza, gdyż jego poprzednik prawny posiadał pozytywną wiedzę o braku uprawnienia do korzystania z nieruchomości powódki w momencie wejścia w jej posiadanie w tym zakresie. Urządzenia energetyczne zostały na tejże nieruchomości wybudowane i oddane do użytku 22.06.1981 r., a zatem w tym dniu zaczął biec 30-letni termin niezbędny do zasiedzenia służebności przesyłu, przy czym należało przyjąć początek posiadania na dzień 22.06.1981r. Tym samym poprzednik prawny pozwanego dokonał zasiedzenia przedmiotowej służebności z dniem 23.06.2011r. Powyższe prawo przejął pozwany jako jego następca prawny.

Zgodnie z art. 225 kc obowiązki samoistnego posiadacza w złej wierze względem właściciela są takie same jak obowiązki samoistnego posiadacza w dobrej wierze od chwili, w której dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy. Te obowiązki określa z kolei art. 224 § 2 kc i należy do nich między innymi obowiązek zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy. Przepisy te mają zastosowanie także odpowiednio do posiadacza zależnego rzeczy (art. 230 kc). Tym z kolei zgodnie z art. 336 kc jest ten kto włada rzeczą jak użytkownik, zastawnik, najemca lub mający inne prawo, z którym łączy nieokreślone władztwo nad cudzą rzeczą. Posiadaczem takowym jest także, w ocenie sądu, podmiot posiadający rzecz w zakresie odpowiadającym treścią służebności gruntowej. Prowadzi do w konsekwencji do wniosku, iż właścicielowi przysługuje prawo do żądania od niego wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z rzeczy w tym zakresie.

Jednakże skoro w niniejszej sprawie mamy do czynienia z nieodpłatnym nabyciem pierwotnym przedmiotowej służebności przez poprzednika prawnego pozwanego, wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości powoda w zakresie przebiegu przez przedmiotowe działki sieci gazociągowej podlegało oddaleniu, jako bezzasadne.

Na podstawie art. 98 k.p.c. wobec przegrania w całości sprawy sąd obciążył kosztami postępowania powoda. Skoro natomiast pozwany poniósł koszty zastępstwa procesowego w łącznej kwocie 3617 zł., Sąd w pkt 2 wyroku zasądził od powoda na rzecz pozwanego zwrot tych kosztów.

SSR Agnieszka Krzyżanowska